

รายงานส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาระบบติดตามและรักษาต่อเนืองในผู้ป่วย
สูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

จัดทำโดย นางสาวจิรภา รอดพันธ์

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
สังกัด ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์
สำนักการแพทย์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๔๒
สถาบันพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรุงเทพมหานคร
สำนักงาน ก.ก.

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

คำนำ

โรคกระดูกพรุนเป็นการเจ็บป่วยเรื้อรังและเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญในผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นโรคที่ไม่แสดงอาการ ทำให้ผู้สูงอายุหรือแม้กระทั่งบุคคลทั่วไปไม่ได้มีการป้องกัน และมักจะได้รับการรักษาล่าช้า เมื่อเกิดอุบัติเหตุแม้ภัยอันตรายไม่รุนแรงก็อาจส่งผลต่อการบาดเจ็บและสูญเสีย สำหรับผู้สูงอายุเมื่อเกิดการบาดเจ็บขึ้นแล้วจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนและความพิการได้มากกว่าวัยอื่นๆ ฉะนั้นเมื่อเกิดการบาดเจ็บหรือมีภาวะกระดูกหัก ผู้ป่วยจะต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน การสูญเสียหน้าที่ของร่างกาย หรือแม้กระทั่งอาจสูญเสียชีวิต

ผู้อบรมตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษา การป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อน รวมทั้งการติดตามและดูแลต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการฟื้นฟูสภาพ ได้รับการรักษาต่อเนื่อง ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนและมีสุขภาพที่ดีตามศักยภาพ อีกทั้งได้พัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้มีการพัฒนาระบบการติดตามและรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดมาใช้ในหน่วยงานและกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ต่อไป

จิรภา รอดพันธ์

พฤษภาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. หัวข้อ	๑
๒. ความสำคัญของการศึกษา / ที่มาของการนำเสนอ	๑
๓. วัตถุประสงค์	๒
๔. เป้าหมาย	๒
๕. แนวคิด / หลักการที่ใช้ในการศึกษา	๓
๖. แนวทางการดำเนินการ / ระยะเวลาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	๘
๗. ประโยชน์จากการศึกษา	๑๑
๘. งบประมาณ	๑๑
๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล	๑๒
๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output)และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)	๑๒
๙.๒ วิธีการ / เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)	๑๒
๑๐. ข้อเสนอแนะ	๑๒
๑๑. บรรณานุกรม	๑๓
๑๒. ภาคผนวก	๑๔

๑. หัวข้อ การพัฒนาระบบติดตามและรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

๒. ความสำคัญของการศึกษา / ที่มาของการนำเสนอ

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (age society) และกำลังก้าวสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มที่ในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ จำนวนผู้สูงอายุจึงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุทางออร์โธปิดิกส์ที่พบบ่อยคือโรคกระดูกพรุน ซึ่งนับเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญเนื่องจากเป็นโรคที่ไม่แสดงอาการ ส่งผลให้ได้รับการป้องกันและรักษาล่าช้า ทำให้เกิดภาวะกระดูกหักง่ายในผู้สูงอายุ

ปัจจัยเสี่ยงที่มีรายงานว่ามีความสัมพันธ์กับการเกิดกระดูกหักง่ายในผู้สูงอายุได้แก่ ภาวะกระดูกพรุน ภาวะร่างกายอ่อนแอและเปราะบาง (frailty) การมีโรคประจำตัวที่ทำให้มีความเสี่ยงต่อการหกล้มสูง เช่น โรคหลอดเลือดสมอง (stroke) โรคพาร์กินสัน (parkinson' disease) ภาวะสมองเสื่อม (dementia) มีปัญหาการมองเห็นและการขาดวิตามินดี ซึ่งทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนสำคัญตามมาคือภาวะกระดูกหัก แม้ได้รับยั้งยั้งไม่รุนแรงโดยเฉพาะปัญหาการหกล้มร่วมกับการมีโรคกระดูกพรุนทำให้กระดูกบริเวณสะโพกหักได้ง่าย ส่งผลกระทบการต่อต้านดำเนินชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัวค่อนข้างมาก จากการรายงานพบอัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยหลังเกิดกระดูกสะโพกหักที่ระยะเวลา ๑ ปี ประมาณร้อยละ ๒๐ ภายหลังการเกิดกระดูกสะโพกหักผู้ป่วยมีโอกาสที่จะหกล้มและเกิดกระดูกสะโพกหักซ้ำได้สูง เนื่องจากการทรงตัวไม่ดี กล้ามเนื้ออ่อนแอร่วมกับมีโรคร่วมในผู้สูงอายุ อัตราการเกิดกระดูกสะโพกหักซ้ำหลังกระดูกสะโพกหักข้างเดิมหรืออีกหนึ่งข้างที่ระยะเวลา ๑ ปี ประมาณร้อยละ ๑๐ ปัจจุบันกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ มีโครงการดูแลและป้องกันกระดูกหักซ้ำของผู้ป่วยกระดูกพรุน ซึ่งเป้าหมายเป็นกลุ่มผู้ป่วยกระดูกสะโพกหักจากยั้งยั้งไม่รุนแรงที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป โดยมีการติดตามดูแลและรักษาต่อเนื่องเป็นระยะเวลา ๑ ปี ผู้ป่วยที่เข้าโครงการจะได้รับการดูแลดังนี้ ๑) ได้รับการผ่าตัดภายในเวลา ๔๘-๗๒ ชั่วโมง ๒) ขณะนอนโรงพยาบาลผู้ป่วยจะได้รับการดูแลจากทีมสหสาขาวิชาชีพประกอบด้วยแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ ทีมเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ และทีมเวชศาสตร์ชุมชน ๓) มีการวางแผนการจำหน่ายและ family meeting ระหว่างทีมผู้รักษากับทีมผู้ดูแลที่บ้าน ๔) ภายหลังการจำหน่ายได้รับการตรวจติดตามการรักษาทุก ๓ เดือนจนครบ ๑ ปี ร่วมกับได้รับการประเมินความเสี่ยงหกล้ม ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและการใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน ภาวะโภชนาการ ความสามารถในการดำเนินชีวิต การใช้จ่าย การประเมินสุขภาพจิต ๕) ได้รับการรักษาโรคกระดูกพรุนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย และ ๕) มีการติดตามผู้ป่วยขนาดนัด ๑ ครั้ง

สถิติโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ มีผู้ป่วยสูงอายุที่ได้รับการวินิจฉัยกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดเข้าร่วมโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ จำนวน ๘๓, ๓๙ และ ๓๔ ราย ตามลำดับ ร้อยละของผู้ป่วยมาตรวจตามนัดครบระยะเวลา ๑ ปี มีสถิติดังนี้ ๕๑.๘๑, ๔๘. ๑๙ และ ๓๘.๑๒ ร้อยละของผู้ป่วยกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดและเข้าโครงการครบ ๑ ปี มีกระดูกสะโพกหักซ้ำ ๑.๒๐ (๑ ราย) ,๔.๗๖ (๑ ราย) และ ๒.๙๔ (๑ ราย) จำนวนผู้ป่วยมีคุณสมบัติแต่ปฏิเสธการเข้าร่วมโครงการ พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ มีจำนวน ๒๖, ๔๒ และ ๔๔ ราย ปัจจัยหลักที่ไม่มาตรวจตามนัด/ไม่เข้าร่วม คือ ไม่อยากมาโรงพยาบาลบ่อยเนื่องจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ไม่มีผู้ดูแลพา มาโรงพยาบาล มีปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เดินทางลำบากและบางส่วนไปพักที่สถานดูแล ผู้สูงอายุเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกัญญา พลดีสืบ (๒๕๖๓,๑) พบว่าการขาดนัดของผู้ป่วย

โรคเอดส์มี ๓ ปัจจัยหลัก คือ ๑) ด้านการเข้าถึงบริการ เช่น บ้านไกล ไม่มีงาน ค่าเดินทางสูง ๒) ด้านครอบครัว เช่น ต้องดูแลครอบครัว ไม่มีคนมาเป็นเพื่อนในการมาโรงพยาบาล ๓) ด้านสุขภาพ ยายังเหลือเยอะไม่จำเป็นต้องมาตามนัด จากการรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยที่สามารถติดตามได้ พบผู้ป่วยกลุ่มที่ไม่ได้รับการรักษาต่อเนื่อง/ไม่เข้าร่วมโครงการกลับมารักษาด้วยภาวะกระดูกหักซ้ำจำนวน ๓ ราย มีผลกีดกันจากการเป็นผู้ป่วยติดเตียงจำนวน ๔ ราย กลับมานอนโรงพยาบาลด้วยโรคทางอายุรกรรมจำนวน ๖ ราย และเสียชีวิตภายใน ๑ ปีจำนวน ๓ ราย จากการทบทวนพบว่าระยะเวลาที่ผู้ป่วยมีโอกาสดังกล่าวแทรกซ้อนสำคัญคือ ระยะ ๑ ปีหลังจากเกิดภาวะกระดูกสะโพกหัก การติดตามและรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำอย่างไรจะให้ผู้ป่วยที่มีข้อจำกัดในการมาตรวจที่โรงพยาบาล จะได้รับการดูแลและรักษาต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของพิราลักษณ์ ลามหลาย และมารศรี ปิ่นสุวรรณ (๒๕๖๓,๑) มีการศึกษาการใช้ telehealth ดูแลผู้ป่วยที่มีบาดแผลเรื้อรังในสถานการณ์การระบาดของโควิด – ๑๙ พบว่าผู้ป่วยมีแนวโน้มเกิดการสมานของบาดแผล ไม่มีการติดเชื้อซ้ำซ้อนในขณะที่ได้รับการดูแลผ่านรูปแบบ telehealth

จากเหตุผลดังกล่าวผู้เข้ารับการอบรมจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาระบบการติดตามดูแลต่อเนื่องในผู้ป่วยกลุ่มนี้ให้เข้าถึงการรักษาพยาบาลเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๑ ปี จึงพัฒนาระบบการติดตามผู้ป่วยที่เข้าร่วมโครงการได้รับรักษาอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มระบบการแจ้งเตือนก่อนถึงวันนัด ให้ผู้ป่วยยืนยัน/เลื่อนวันตรวจ และเพิ่มช่องทางการรักษาแบบ televisit ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางแบบเรียลไทม์โดยใช้ระบบ video call ที่ติดตามและรักษาต่อเนื่องประกอบด้วย แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด และพนักงานธุรการ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลและรักษาต่อเนื่องจนครบตามแผนการรักษา ลดการเกิดภาวะแทรกซ้อน ป้องกันความพิการ ความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามศักยภาพ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อศึกษาผลการพัฒนาระบบการติดตามและรักษาต่อเนื่องผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

๓.๒ เพื่อให้ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดได้รับการติดตามและรักษาต่อเนื่องครบ ๑ ปี

๓.๓ เพื่อป้องกันการเกิดภาวะกระดูกหักซ้ำในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดภายใน ๑ ปี

๔. เป้าหมาย

๔.๑ มีระบบการติดตามและรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

๔.๒ เพิ่มช่องทางการตรวจรักษาตามนัดของผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

นิยามศัพท์

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปี ขึ้นไป

กระดูกสะโพกหัก หมายถึง ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีการหักบริเวณ Femoral neck fracture ,Intertrochanteric fracture , Subtrochanteric fracture

กระดูกหักซ้ำในผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีกระดูกหักซ้ำภายหลังจากการรักษา โดยการผ่าตัดภายใน ๑ ปี ๓ ตำแหน่งได้แก่ Femoral neck fracture , Intertrochanteric fracture , Subtrochanteric fracture ข้างเดิมหรืออีกข้างหนึ่ง

ภัยอันตรายที่ไม่รุนแรง หมายถึง แรงกระทำจากการล้มในระดับน้อยกว่าหรือเทียบเท่าความสูงขณะยืนของผู้ป่วย

โรคกระดูกพรุน (osteoporosis) หมายถึง โรคของกระดูกที่มีความแข็งแรงของกระดูกลดลง ส่งผลให้เพิ่มความเสี่ยงต่อกระดูกหัก

ทีมสหสาขาวิชาชีพ หมายถึง ทีมร่วมรักษาประกอบด้วย แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด ทีมเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ ทีมเวชศาสตร์ชุมชน และนักโภชนาการ

televisit หมายถึง การใช้เทคโนโลยีระบบการแพทย์ทางไกล โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมาใช้ ช่วยให้บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วยสามารถสื่อสารกันได้แบบเรียลไทม์ มีการโต้ตอบหรือพูดคุยกันแบบ video call

telehealth หมายถึง การเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการแพทย์ผ่านระบบโทรคมนาคม โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมาใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากสถานพยาบาล

ขอบเขตผู้เข้าร่วม

๑. เป็นผู้ป่วยอายุตั้งแต่ ๖๐ปีขึ้นไปที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีกระดูกหักบริเวณคอกระดูกต้น (Femoral neck) กระดูก ระหว่างส่วน ปุ่มกระดูกใหญ่ และปุ่มกระดูกเล็กของ ต้นขา (Intertrochanteric ,Subtrochanteric) ที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

๒. เหตุกระดูกสะโพกหักเกิดจากภัยอันตรายที่ไม่รุนแรงและไม่เกิดจากโรคมะเร็งระยะลุกลามโดยแพทย์เป็นผู้วินิจฉัย

๓. ผู้ป่วยที่เข้าระบบ televisit มีคุณสมบัติดังนี้

๓.๑ ผู้ป่วยไม่สามารถเดินทางมาตรวจตามนัดที่โรงพยาบาลได้

๓.๒ ผู้ป่วยหรือญาติมีอุปกรณ์สื่อสารและสามารถติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย

อินเทอร์เน็ตระบบ video call ได้

๕. แนวคิด / หลักการที่ใช้ในการศึกษา

เพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ของโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ : โรงพยาบาลที่เป็นเลิศเพื่อสุขภาพที่ดียิ่งขึ้น พันธกิจข้อ ๓ พัฒนาระบบบริการสุขภาพให้เข้าถึงง่าย ครอบคลุม ไร้รอยต่อและสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ ๒๐ ปี ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านที่ ๓ ความเหลื่อมล้ำ ด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน ยุทธศาสตร์ย่อย ๓.๑ ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างครบวงจร

ผู้เข้ารับการอบรมได้วิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ การดูแลผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดของกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอก (SWOT Analysis) พบว่า

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal environment)

Strength (จุดแข็ง)	Weakness (จุดอ่อน)
<p>S๑. โครงการดูแลผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด มีทีมสหสาขาวิชาชีพร่วมดูแล</p> <p>S๒. พันธกิจข้อ ๓ พัฒนาระบบการบริการสุขภาพให้เข้าถึงง่าย ครอบคลุม ไร้รอยต่อ</p> <p>S๓. เข้าร่วมโครงการนำร่องการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยสูงอายุที่กระดูกสะโพกหัก กับ สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)</p> <p>S๔. การรักษาผู้ป่วยในโครงการเบิกจ่ายได้ตามสิทธิ</p> <p>S๕. โรงพยาบาลมีระบบ telemedicine</p>	<p>W๑. การรักษาต่อเนื่องใช้ระยะเวลานาน ๑ ปี นัดตรวจทุก ๓ เดือนผู้ป่วยต้องมาโรงพยาบาลหลายครั้ง</p> <p>W๒. ไม่มีระบบติดตามผู้ป่วยขาดนัดของโครงการ</p> <p>W๓. ไม่มีทีมงานติดตามการรักษาต่อเนื่องหลังจำหน่าย</p> <p>W๔. ขาดระบบสารสนเทศที่ดีในการเก็บข้อมูลผู้ป่วยในโครงการ</p> <p>W๕. ช่องทางการมาตรวจตามนัดมีเพียง๑ ช่องทางคือมาตรวจที่โรงพยาบาล</p>

สภาพแวดล้อมภายนอก (External environment)

Opportunity (โอกาส)	Threat (ภัยคุกคาม)
<p>O๑. สังคมกรุงเทพมหานครพัฒนาสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้มีผู้สูงอายุเข้ารับบริการมากขึ้น</p> <p>O๒. ยุทธศาสตร์ด้านที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างครบวงจร</p> <p>O๓. Service plan ของกลุ่มงานออร์โธปีดิกส์ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์เข้าร่วมกับเขตสุขภาพที่ ๑๓</p> <p>O๔. มีความแพร่หลายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสารแบบเรียลไทม์</p> <p>O๕. มีนโยบายส่งเสริมการใช้ระบบ telemedicine ในโรงพยาบาลเครือข่ายการแพทย์</p> <p>O๖. มูลนิธิโรคกระดูกพรุนแห่งประเทศไทย รมรณรงค์ให้มีโครงการดูแลป้องกันกระดูกหักซ้ำในผู้ป่วยโรคกระดูกพรุนในโรงพยาบาลต่าง ๆ</p>	<p>T๑. มีการระบาดของโรคอุบัติใหม่ผู้ป่วยไม่ยอมมาโรงพยาบาลบ่อย</p> <p>T๒. ผู้รับบริการมีข้อจำกัดเรื่องการเข้าถึงบริการกรณีไม่สามารถเดินทางมาโรงพยาบาลได้</p> <p>T๓. โรคกระดูกพรุนเป็นโรคที่ไม่แสดงอาการ มีการดำเนินโรคช้าต้องใช้ระยะเวลาในการรักษานาน</p> <p>T๔. ผู้ป่วยและญาติไม่เห็นความสำคัญของการรักษาต่อเนื่องและการป้องกันการหักซ้ำในอนาคต</p> <p>T๕. ระบบการขนส่งสาธารณะไม่เอื้ออำนวยสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ</p>

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ผู้อบรมได้นำมาากำหนดเป็นประเด็นลักษณะกลยุทธ์เชิงปรับปรุง/แก้ไข (W/O) โดยจัดทำโครงการการพัฒนาระบบติดตามและรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

Weakness(จุดอ่อน)	Opportunity (โอกาส)
<p>W๑. การรักษาต่อเนื่องใช้ระยะเวลาานาน ๑ ปี นัดตรวจทุก ๓ เดือนผู้ป่วยต้องมาโรงพยาบาลหลายครั้ง</p> <p>W๒. ไม่มีระบบติดตามผู้ป่วยขนาดนัดของโครงการ</p> <p>W๓. ไม่มีทีมงานติดตามการรักษาต่อเนื่องหลังจำหน่าย</p> <p>W๔.ขาดระบบสารสนเทศที่ดีในการเก็บข้อมูลผู้ป่วยในโครงการ</p> <p>W๕. ช่องทางการตรวจตามนัดของผู้ป่วยมีเพียง ๑ ช่องทางคือมาตรวจที่โรงพยาบาล</p>	<p>O๑. สังคมกรุงเทพมหานครพัฒนาสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้มีสูงอายุเข้ารับบริการมากขึ้น</p> <p>O๒. ยุทธศาสตร์ด้านที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำ ด้วยการบริหารเมืองรูปแบบอารยะสำหรับทุกคน ยุทธศาสตร์ย่อยที่ ๓.๑ ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาสได้รับการดูแลอย่างครบวงจร</p> <p>O๓. Service plan ของกลุ่มงานออร์โธปีดิกส์ โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์เข้าร่วมกับเขตสุขภาพที่ ๑๓</p> <p>O๔. มีความแพร่หลายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสารแบบเรียลไทม์</p> <p>O๕. มีนโยบายส่งเสริมการใช้ระบบtelemedicine ในโรงพยาบาลเครือข่ายสำนักงานการแพทย์</p> <p>O๖. มูลนิธิโรคกระดูกพรุนแห่งประเทศไทยรณรงค์ให้มีโครงการดูแลป้องกันกระดูกหักซ้ำในผู้ป่วยโรคกระดูกพรุนในโรงพยาบาลต่างๆ</p>

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder analysis)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ	การดำเนินงาน /กิจกรรม
ผู้บริหาร	<p>๑. โรงพยาบาลบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจมีการตอบสนองจากผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>๒. ประสบความสำเร็จโครงการนำร่องการพัฒนากระบวนการดูแลผู้สูงอายุที่กระดูกสะโพกหัก</p>	๑. ขออนุมัติจัดทำโครงการการพัฒนาระบบติดตามและรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder analysis)(ต่อ)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ	การดำเนินงาน /กิจกรรม
แพทย์ พยาบาล	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด ได้รับการดูแลรักษาต่อเนื่องอย่างน้อย ๑ ปี ๒. ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะกระดูกสะโพกหักซ้ำภายใน ๑ ปี ๓. ลดอัตราการเสียชีวิตภายใน ๑ ปี หลังได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. จัดตั้งทีมงานติดตาม และรักษาต่อเนื่องในผู้สูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด ประกอบด้วยแพทย์พยาบาล วิชาชีพ เกสเซอร์ นักกายภาพบำบัด พนักงานธุรการ ๒. ประสานงานฝ่ายวิชาการและแผนงาน เพื่อจัดเตรียมอุปกรณ์ Hardware Software และขยายสัญญาณ Internet wifi ๓. ประสานงานกลุ่มงาน เกสเซอร์รรม ศูนย์ประกัน สุขภาพดำเนินการเรื่องการนำส่งยาให้ผู้ป่วย ๔. ปรับปรุงแนวทางการติดตามและรักษาต่อเนื่องในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด
ทีมเวชศาสตร์ชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้ป่วยและญาติให้ความร่วมมือในการรักษาต่อเนื่องครบ ๑ ปี ๒. ข้อมูลของผู้ป่วยถูกต้องครบถ้วนชัดเจนสำหรับการเยี่ยมบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ประเมินความปลอดภัยของที่อยู่อาศัยสิ่งแวดล้อมในส่วนที่มีผู้ป่วยใช้ประโยชน์ ๒. เยี่ยมผู้ป่วยหลังจำหน่ายภายใน ๗ วัน ๓. ติดตามอาการผู้ป่วยหลังจำหน่ายตามข้อมูลส่งต่อจากหน่วยงาน ให้คำแนะนำเพิ่มเติมตามสภาพปัญหา ๔. ตรวจสอบความพร้อมการมาตรวจตามนัดของผู้ป่วย

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder analysis)(ต่อ)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ	การดำเนินงาน /กิจกรรม
ทีมเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ	๑. ผู้ป่วยมาตรวจตามนัดและได้ประเมินความเสี่ยงครบถ้วนตามแผนการรักษา	๑. แพทย์เวชศาสตร์ผู้สูงอายุให้การดูแลรักษาผู้ป่วย ๒. พยาบาลประเมินความสามารถการดำเนินกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุ เภสัชกรประเมินด้านการใช้ยา ๓. นักจิตวิทยาคลินิกประเมินและคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ๔. นักกายภาพบำบัดประเมินความสามารถในการเดิน และความเสี่ยงต่อการหกล้ม (Time up and go test) ๕. นักโภชนาการประเมินภาวะโภชนาการ
ผู้ป่วยและญาติ	๑. ได้รับการรักษาภาวะกระดูกสะโพกหักตามมาตรฐานไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน	๑. ปรับปรุงแนวทางการติดตามและรักษาต่อ เนื่องในผู้ป่วยกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด ๒. ร่วมแก้ปัญหาวางแผนดูแลการรักษาต่อเนื่องอย่างน้อย ๑ ปี

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

๑. มีทีมงานรับผิดชอบชัดเจนในการติดตามผู้ป่วย
๒. ความร่วมมือของทีมสหสาขาวิชาชีพร่วมกันดูแลผู้ป่วย
๓. ดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
๔. มีแนวทางการติดตามและรักษาต่อเนื่องชัดเจน
๕. ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้บริหาร
๖. ได้รับความร่วมมือจากผู้ป่วยและญาติ
๗. มีการติดตามประเมินผลและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๖. แนวทางการดำเนินการ / ระยะเวลา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการปฏิบัติ	ระยะเวลา (๒๕๖๖-๒๕๖๗)												งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ		
	มี.ย ๖๖	ก .ค ๖๖	ส.ค ๖๖	ก.ย ๖๖	ต.ค ๖๖	พ.ย ๖๖	ธ.ค ๖๖	ม.ค ๖๗	ก.พ ๖๗	มี.ค ๖๗	เม.ย ๖๗	พ.ค ๖๗				
๑.ศึกษา กระบวนการ รักษาผู้ป่วย	↔															จิรภา รอด พันธ์ ร่วม กับ กลุ่ม งาน ออร์ โธปี ดิกส์
๒.เขียน โครงการและ นำเสนอ แนวคิด	↔															
๓.ปรับปรุง วิธีการ ติด ตามและรักษา		↔											๖,๒๐๐ บาท			
๔.จัดตั้ง ทีมงานติด ตามผู้ป่วย		↔														
๕.ประชุม ทีมงาน		↔														
๖.ดำเนิน การตามแผน			↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔							
๗.เก็บรวบรวม ข้อมูล และวิเคราะห์ ข้อมูล					↔			↔								
๘.สรุปผลการ ดำเนินงาน									↔							

๖.๑ รายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

กิจกรรม	การดำเนินการ	ระยะเวลา
๑. ศึกษากระบวนการรักษาผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่รักษาโดยการผ่าตัด	รวบรวม ทบทวน และวิเคราะห์สถิติผู้ป่วยย้อนหลัง ๓ ปี	วันที่ ๑ - ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖
๒. จัดทำโครงการและนำเสนอแนวคิด	เขียนโครงการ นำเสนอผู้บริหาร เพื่อขออนุมัติ	วันที่ ๑๑ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖
๓. ปรับปรุงวิธีการติดตามและรักษาต่อเนื่อง	สร้างระบบในการติดตามผู้ป่วยประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน ดังนี้ ๑. ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมผู้ป่วย ผู้ดูแล และอุปกรณ์สื่อสาร ชักซ้อมความเข้าใจกระบวนการติดตามการรักษา ๒. ระบบแจ้งเตือนและยืนยันก่อนถึงวันนัด ๒.๑ ยืนยันวันนัดและวิธีการมาตรวจ ๒.๒ เปลี่ยนวันนัดหรือวิธีเปลี่ยนการมาตรวจ ๓. ระบบการมาตรวจที่โรงพยาบาล ๔. ระบบการตรวจรักษาแบบ televisit ๔.๑ แพทย์ทำการตรวจรักษา ประเมินสุขภาพจิต ๔.๒ พยาบาลวิชาชีพประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประเมินภาวะโภชนาการ และความเสียงพลัดตกหกล้ม ๔.๓ นักกายภาพประเมินความสามารถในการเดิน การออกกำลังกายและการใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน ๕. ระบบการติดตามผู้ป่วยขาดนัด	วันที่ ๑ - ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖
๔. จัดตั้งทีมงานติดตามผู้ป่วยและระบบการตรวจรักษาแบบ televisit	๑. ประชุมกลุ่มงานออร์โธปิดิกส์ ๑.๑ จัดตั้งทีมติดตามทางโทรศัพท์ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพ พนักงานธุรการ ๑.๒ จัดตั้งทีมตรวจรักษาแบบ televisit ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด	วันที่ ๑๖ - ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖
๕. ประชุมทีมงาน	ชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการทำงาน และมอบหมายผู้รับผิดชอบ	วันที่ ๒๔ - ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖

๖.๑ รายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นตอน มีดังนี้ (ต่อ)

กิจกรรม	การดำเนินการ	ระยะเวลา
๖. ดำเนินการตามแผน	<p>๑. การวางแผนจำหน่าย และ family meeting</p> <p>๑.๑ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบแจ้งเตือนและช่องทางการมาตรวจตามนัด</p> <p>๑.๒ เตรียมความพร้อมอุปกรณ์สื่อสารของผู้ป่วยและญาติและทดลองการใช้ application หมอออกทม.</p> <p>๑.๓ ชี้แจงกิจกรรมในวันนัด</p> <p>๑.๔ ทบทวนระบบการส่งยา</p> <p>๑.๕ ทบทวนการมาตรวจตามนัด</p> <p>๒. แจ้งเตือนทางโทรศัพท์ ๑ สัปดาห์ก่อนถึงวันนัด พร้อมทั้งให้ผู้ป่วยยืนยันวันนัดและช่องทางการมาตรวจ ระยะเวลาที่ผู้ป่วย televisit</p> <p>๓. ดำเนินการตรวจรักษา</p> <p>๓.๑ มาตรวจที่โรงพยาบาล</p> <p>๓.๑.๑ สถานที่ห้องตรวจคัดกรองกระดูก และ คลินิกเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา ทุกวันพุธ ยกเว้น วันหยุดราชการ</p> <p>๓.๑.๒ ทีมสหสาขาวิชาชีพดูแลผู้ป่วย ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาลวิชาชีพ เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ นักจิตวิทยาคลินิก</p> <p>๓.๒ televisit</p> <p>๓.๒.๑ สถานที่ห้องตรวจคัดกรองกระดูก เวลา ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ นาฬิกา ระยะเวลาที่ televisit ทุกวันพุธ ยกเว้นวันหยุดราชการ</p> <p>๓.๒.๒ ใช้ระบบ video call ประมาณ ๒๐ - ๓๐ นาทีต่อราย</p> <p>แพทย์ : ตรวจเยี่ยมสอบถามอาการ ประเมินภาวะ ซึมเศร้า สั่งการรักษา (แบบประเมินภาวะซึมเศร้าและฆ่าตัวตาย)</p> <p>พยาบาลวิชาชีพ : ประเมินดังนี้</p> <p>๑) ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน (แบบประเมิน basic ADL : Functional assessment)</p> <p>๒) ภาวะโภชนาการ (แบบประเมินภาวะโภชนาการ)</p> <p>๓) ประเมินความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้ม</p>	วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๖ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗

๖.๑ รายละเอียดของการดำเนินการแต่ละขั้นตอน มีดังนี้ (ต่อ)

กิจกรรม	การดำเนินการ	ระยะเวลา
	<p>นักกายภาพบำบัด : ประเมินดังนี้</p> <p>ความสามารถในการเดินและการใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน (แบบประเมิน Time up and go Test)</p> <p>๓.๒.๓ ทบทวนการส่งยาให้ผู้ป่วย และการนัดครั้งต่อไป</p> <p>๓.๒.๔ สรุปผลการทำ televisit แต่ละราย</p> <p>๔. ระบบการติดตามผู้ป่วยขาดนัด</p> <p>๔.๑ รวบรวมจำนวนผู้ป่วยขาดนัดแต่ละสัปดาห์</p> <p>๔.๒ โทรศัพท์ติดต่อผู้ป่วยเพื่อสอบถามและให้คำแนะนำการมาตรวจตามนัด เลื่อนวันนัดและให้ผู้ป่วยเลือกช่องทางการมาตรวจ</p> <p>๕. บันทึกข้อมูลในแบบบันทึกการติดตามผู้ป่วยสูงอายุ กระตุกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดใน google form</p>	
๗. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ประเมินปัญหาและอุปสรรคทุก ๓ เดือน	ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑ - ๓๑ มกราคม ๒๕๖๗
๘. สรุปผลการดำเนินงาน	สรุปผลการดำเนินงาน ประเมิน ปัญหา อุปสรรคที่พบหาแนวทาง หรือวางแผนปรับปรุงแบบการดำเนินงาน เสนอผู้บริหารรับทราบ	วันที่ ๑ - ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๗. ประโยชน์จากการศึกษา

๗.๑ นำผลการพัฒนาการติดตามและรักษาต่อเนื่องขยายผลไปใช้เป็นตัวอย่างในผู้ป่วยกลุ่มอื่นๆ

๗.๒ เพื่อให้ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดได้รับการรักษาครบตามแผนการรักษา

๗.๓ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ป่วยมีทางเลือกในการมารับบริการมากขึ้น

๗.๔ ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงพยาบาล

๘. งบประมาณ ดำเนินการขอสนับสนุนจากมูลนิธิโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์

๘.๑ โทรศัพท์เคลื่อนที่แบบสมาร์ทโฟน ๑ เครื่อง จำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท

๘.๒ ซิมการ์ดแบบรายปี จำนวน ๑,๒๐๐ บาท

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดระดับผลผลิต (Output) และหรือระดับผลลัพธ์ (Outcome)

ระดับผลผลิต (Output)

ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดได้รับการติดตามและรักษาต่อเนื่องครบ ๑ ปีมากกว่า ร้อยละ ๘๐

ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดเกิดกระดูกสะโพกหักซ้ำภายใน ๑ ปีน้อยกว่า ร้อยละ ๓

๙.๒ วิธีการ / เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล (สำเร็จ)

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
เพื่อให้ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดได้รับการติดตามรักษาต่อเนื่องครบ ๑ ปี	ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด ได้รับการติดตามและรักษาต่อเนื่องครบ ๑ ปี มากกว่า ร้อยละ ๘๐	แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลการติดตามและดูแลต่อเนื่องของผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด
เพื่อป้องกันการเกิดภาวะกระดูกหักซ้ำในผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัดภายใน ๑ ปี	ผู้ป่วยสูงอายุกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด เกิดกระดูกสะโพกหักซ้ำภายใน ๑ ปีน้อยกว่า ร้อยละ ๓	๑.ข้อมูลสถิติการกลับมารักษาในโรงพยาบาล ด้วยกระดูกสะโพกหักซ้ำภายใน ๑ ปี ๒.ข้อมูลจากการติดตามผู้ป่วยทางโทรศัพท์ยกเว้นผู้ป่วยที่ติดต่อไม่ได้

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ นำระบบการติดตามและดูแลต่อเนื่องผู้ป่วยหลังการจำหน่าย ขยายผลใช้กับผู้ป่วยกลุ่มโรคอื่น ๆ ที่มีการดูแลแบบสหสาขาวิชาชีพ

๑๐.๒ ผู้สูงอายุทุกคนควรได้รับการรักษาภาวะกระดูกพรุนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

๑๐.๓ ประสานความร่วมมือกับศูนย์บริการสาธารณสุข ส่งต่อข้อมูลการดูแลผู้ป่วยกระดูกสะโพกหักที่ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด กรณีผู้ป่วยเข้าโครงการแต่มีปัญหาไม่สามารถมาติดตามการรักษาได้ทั้ง ๒ วิธี

บรรณานุกรม

- กัญญา พฤติสืบ. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการขาดนัดการรักษาผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่เข้ารับการรักษา
ในโรงพยาบาลวชิระภูเก็ต. (๒๕๖๓)หน้า ๑
- มูลนิธิโรคกระดูกพรุนแห่งประเทศไทย.(๒๕๖๐).สารบัญญัโรคกระดูกพรุน.พิมพ์ครั้งที่ ๔
กรุงเทพมหานคร: Nextstep D – sign.
- พิราลักษณ์ ลากหลาย และมารศรี ปิ่นสุวรรณ. ผลการใช้ Telehealth ดูแลผู้ป่วยบาดแผลเรื้อรังใน
สถานการณ์การระบาดของCOVID ๑๙ (๒๕๖๓)หน้า ๑
- อาดิส อุนนะนันท์และโพชมงค์ โชติญาณวงศ์.(๒๕๖๒). ผลกระทบของกระดูกข้อสะโพกหักใน
ผู้สูงอายุใน อาติส อุนนะนันท์(บรรณาธิการ)ตำรากระดูกข้อสะโพกหักในผู้สูงอายุ
(น.๕๓ - ๖๖).กรุงเทพมหานคร:บริษัท พี.เอ ลิฟวิ่งจำกัด
- อาดิส อุนนะนันท์.(๒๕๖๒). การป้องกันกระดูกหักซ้ำภายหลังการเกิด
กระดูกข้อสะโพกหักในผู้สูงอายุใน อาติส อุนนะนันท์(บรรณาธิการ)ตำรากระดูกข้อสะโพกหัก
ในผู้สูงอายุ (น.๒๖๗-๓๐๔).กรุงเทพมหานคร:บริษัท พี.เอ ลิฟวิ่งจำกัด
- อาดิส อุนนะนันท์และเอกเกษม วานิชเจริญกุล.(๒๕๖๒). หลักการฟื้นฟูผู้สูงอายุผู้สูงอายุหลังเกิด
กระดูกข้อสะโพกหักใน อาติส อุนนะนันท์(บรรณาธิการ)ตำรากระดูกข้อสะโพกหัก
ในผู้สูงอายุ (น.๒๖๗-๓๐๔).กรุงเทพมหานคร:บริษัท พี.เอ ลิฟวิ่งจำกัด
- Asia Pacific Bone Academy.(๒๕๖๐).Fracture Liaison Service s(FLS) Toolbox for Asia
Pacific.Bangkok

ภาคผนวก

แบบประเมินภาวะซึมเศร้าและการฆ่าตัวตาย

ขอแนะนำ ให้ผู้ประเมินภาเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับคำตอบของผู้รับบริการ

แบบประเมินภาวะซึมเศร้า 2 คำถาม (2Q)

ลำดับที่	คำถาม	มี	ไม่มี
1	ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาผมรู้สึกว่า รู้สึกหดหู เศร้า หรือท้อแท้สิ้นหวังหรือไม่		
2	ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาผมรู้สึกว่า เบื่อ ทำอะไรก็ไม่เพลิดเพลินหรือไม่		

หมายเหตุ กรณี มี 1 ข้อขึ้นไป ให้ประเมิน 9Q ต่อ

แบบประเมินภาวะซึมเศร้า 9 คำถาม (9Q)

ลำดับที่	ใน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาผมรวมทั้งวันนี้ ท่านมีอาการเหล่านี้บ่อยแค่ไหน	ไม่มี เลย	เป็นบางวัน 1 - 7 วัน	เป็นบ่อย > 7 วัน	เป็น ทุกวัน
1	เบื่อ ไม่สนใจอยากทำอะไร	0	1	2	3
2	ไม่สบายใจ ซึมเศร้า ท้อแท้	0	1	2	3
3	หลับยาก หรือหลับ ๆ ตื่น ๆ หรือหลับมากไป	0	1	2	3
4	เหนื่อยง่าย หรือ ไม่ค่อยมีแรง	0	1	2	3
5	เบื่ออาหาร หรือ กินมากเกินไป	0	1	2	3
6	รู้สึกไม่ดีกับตัวเอง คิดว่า ตัวเองล้มเหลว หรือ ทำให้ตนเองหรือครอบครัว ผิดหวัง	0	1	2	3
7	สมาธิไม่ดีเวลาทำอะไร เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ หรือ ทำงานที่ต้องใช้ ความตั้งใจ	0	1	2	3
8	พูดซ้ำ ทำอะไรซ้ำๆ คนอื่นสังเกตเห็นได้ หรือ กระสับกระส่ายไม่สามารถอยู่นิ่งได้เหมือนที่เคยเป็น	0	1	2	3
9	คิดทำร้ายตนเอง หรือ คิดว่าถ้าตายไปคงจะดี	0	1	2	3
	รวมคะแนน				
	รวม				

< 7 ไม่มีภาวะซึมเศร้า 7-12 มีภาวะซึมเศร้าระดับน้อย

13-18 มีภาวะซึมเศร้าระดับปานกลาง ≥ 19 มีภาวะซึมเศร้าระดับรุนแรง

หมายเหตุ คะแนน 9Q ≥ 7 ให้ประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม (8Q) และปฏิบัติตามแนวทางการดูแลผู้ป่วยที่มีภาวะซึมเศร้า

แบบประเมินการฆ่าตัวตาย 8 คำถาม (8Q)

ลำดับที่	คำถาม ในเดือนที่ผ่านมาผมวันนี้	ไม่ใช่	ใช่
1	คิดอยากตาย หรือ คิดว่าตายไปจะดีกว่า	0	1
2	อยากทำร้ายตัวเอง หรือ ทำให้ตัวเองบาดเจ็บ	0	2
3	คิดเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย (ถ้าตอบว่าคิดเกี่ยวกับการฆ่าตัวตาย ให้ถามต่อ) ท่านสามารถควบคุมความอยากฆ่าตัวตายที่ท่านคิดอยู่นั้นได้หรือไม่ หรือ บอกไหมว่าคงจะไม่ทำ ตามความคิดนั้นในขณะนี้	0 ได้	6 ไม่ได้
4	มีแผนการที่จะฆ่าตัวตาย	0	8
5	ได้เตรียมการที่จะทำร้ายตนเอง หรือ เตรียมการจะฆ่าตัวตาย โดยตั้งใจว่าจะให้ตายจริง ๆ	0	9
6	ได้ทำให้ตนเองบาดเจ็บ แต่ไม่ตั้งใจที่จะทำให้เสียชีวิต	0	4
7	ได้พยายามฆ่าตัวตายโดยคาดหวัง/ตั้งใจที่จะให้ตาย	0	10
8	ท่านเคยพยายามฆ่าตัวตาย	0	4
	รวมคะแนน		
	รวม		

0 ไม่มีภาวะซึมเศร้า 1-8 แนวโน้มฆ่าตัวตายเล็กน้อย 9-16 แนวโน้มฆ่าตัวตายระดับปานกลาง

≥ 17 แนวโน้มฆ่าตัวตายนรุนแรง

หมายเหตุ มีคะแนน ตั้งแต่ 1 ขึ้นไปให้รายงานแพทย์และปฏิบัติตามแนวทางการดูแลผู้ป่วยเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย

การประเมินความสามารถในการดำเนินกิจวัตรประจำวัน (Functional assessment)

ชนิด basic ADL (Barthel ADL Index)

ชนิดของกิจวัตร	คะแนน	ลักษณะ
การเคลื่อนย้ายตัวเอง (Transfer)	0	ทำเองไม่ได้ นั่งเองไม่ได้
	1	ต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก ใช้ 1-2 คน ยังพอนั่งได้
	2	ต้องการความช่วยเหลือเล็กน้อย
	3	ทำได้เองอย่างอิสระ
การเดิน (Mobility)	0	เดินเองไม่ได้
	1	ใช้รถเข็น (Wheelchair) ได้เอง เช่นการเลี้ยวเข้ามุมห้อง
	2	เดินได้โดยมีคนช่วย 1 คน
	3	ทำได้เองอย่างอิสระ
การใช้ห้องน้ำ (Toilet use)	0	ทำเองไม่ได้
	1	ทำเองได้บางอย่าง โดยมีคนช่วยบ้าง
	2	ทำได้เองอย่างอิสระ
การล้างหน้า (Grooming)	0	ทำเองได้ โดยมีคนช่วยบ้าง เช่นล้างหน้า แปรงฟัน โกนหนวด
	1	ทำได้เองอย่างอิสระ
การถ่ายปัสสาวะ (Bladder)	0	มีปัญหาปัสสาวะรด หรือต้องคาสายสวนปัสสาวะ
	1	ปัสสาวะรดบางครั้ง เช่น ไม่เกินวันละครั้ง
	2	ไม่มีปัสสาวะรด
การถ่ายอุจจาระ (Bowels)	0	มีปัญหาอุจจาระรด หรือต้องสวนอุจจาระ
	1	อุจจาระรดบางครั้ง เช่น สัปดาห์ละครั้ง
	2	ไม่มีอุจจาระรด
การอาบน้ำ (Bathing)	0	ทำเองไม่ได้
	1	ทำได้เองอย่างอิสระ ไม่ต้องมีคนคอยช่วยหรือสังเกต
การทานอาหาร (Feeding)	0	ทำเองไม่ได้
	1	พอทำได้เองแต่ต้องมีคนช่วยบ้าง เช่น ตัดชิ้นอาหารเป็นคำเล็กๆ
	2	ตักอาหารทานได้เองอย่างอิสระในระยะที่เอื้อมมือถึงได้
การใส่เสื้อผ้า (Dressing)	0	ทำเองไม่ได้
	1	พอทำได้เองแต่ต้องมีคนช่วยบ้าง
	2	ทำได้เองอย่างอิสระ เช่นกดกระดุม รูดซิป ผูกเชือกรองเท้า
การเดินลงบันได (Stairs)	0	ทำเองไม่ได้
	1	พอทำได้เองแต่ต้องมีคนช่วยบ้าง
	2	ทำได้เองอย่างอิสระทั้งขึ้นและลงบันได

Mini Nutritional Assessment MNA®

ชื่อ	สกุล			
เพศ	อายุ	น้ำหนัก (กก.)	ส่วนสูง (ซม.)	วันที่
ตอบคำถามการคัดกรอง โดยใช้คำตอบในช่องสี่เหลี่ยม หากคะแนนรวมเท่ากับหรือน้อยกว่า 11 ให้ตอบคำถามต่อในส่วนประเมินภาวะโภชนาการ				
การคัดกรอง				
A ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมารับประทานอาหารได้น้อยลง เนื่องจากความอยากอาหารลดลง มีปัญหาการย่อย การเคี้ยว หรือปัญหาการกลืนหรือไม่		0 = รับประทานอาหารน้อยลงอย่างมาก 1 = รับประทานอาหารน้อยลงปานกลาง 2 = การรับประทานอาหารไม่เปลี่ยนแปลง ☐		
B ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา น้ำหนักลดลงหรือไม่		0 = น้ำหนักลดลงมากกว่า 3 กิโลกรัม 1 = ไม่ทราบ 2 = น้ำหนักลดลงระหว่าง 1 - 3 กิโลกรัม 3 = น้ำหนักไม่ลดลง ☐		
C สามารถเคลื่อนไหวได้เองหรือไม่		0 = นอนบนเตียง หรือ ต้องอาศัยรถเข็นตลอดเวลา 1 = ลูกจากเตียงหรือรถเข็นได้บ้าง แต่ไม่สามารถไปข้างนอกได้เอง 2 = เดินและเคลื่อนไหวได้ตามปกติ ☐		
D ใน 3 เดือนที่ผ่านมา มีความเครียดรุนแรงหรือป่วยเฉียบพลันหรือไม่		0 = มี 2 = ไม่มี ☐		
E มีปัญหาทางจิตประสาท (Neuropsychological problems) หรือไม่		0 = ความจำเสื่อม หรือ ซึมเศร้า อย่างรุนแรง 1 = ความจำเสื่อมเล็กน้อย 2 = ไม่มีปัญหาทางประสาท ☐		
F ดัชนีมวลกาย (BMI) = น้ำหนัก(กก.) / [ส่วนสูง(ม.)] ²		0 = BMI น้อยกว่า 19 1 = BMI ตั้งแต่ 19 แต่ไม่ อยกว่า 21 2 = BMI ตั้งแต่ 21 แต่ไม่ อยกว่า 23 ☐ 3 = BMI ตั้งแต่ 23 ขึ้นไป		
คะแนนการคัดกรอง (เต็ม 14 คะแนน)		☐ ☐		
12-14 คะแนน: มีภาวะโภชนาการปกติ				
8-11 คะแนน: มีความเสี่ยงต่อภาวะขาดสารอาหาร				
0-7 คะแนน: ขาดสารอาหาร				
เพื่อการประเมินอย่างละเอียด ให้ตอบคำถามข้อ G - R เพิ่มเติม				
การประเมินภาวะโภชนาการ				
G ช่วยเหลือตัวเองได้ (ไม่อยู่ในการดูแลของสถานพักฟื้นคนชรา หรือโรงพยาบาล)		1 = ใช่ 0 = ไม่ใช่ ☐		
H รับประทานอาหารมากกว่า 3 ชนิด ต่อวัน		0 = ใช่ 1 = ไม่ใช่ ☐		
I มีแผลกดทับหรือแผลที่มีผิวหนังหรือไม่		0 = ใช่ 1 = ไม่ใช่ ☐		
J ผู้ป่วยรับประทานอาหารเต็มมือ ใดที่มีมือต่อวัน		0 = 1 มือ 1 = 2 มือ 2 = 3 มือ ☐		
K ผู้ป่วยรับประทานอาหารจำพวกโปรตีนเหล่านี้บ้างหรือไม่		<ul style="list-style-type: none"> นมหรือผลิตภัณฑ์จากนม(เช่น ชีส โยเกิร์ต) อย่างน้อย 1 หน่วยบริโภคทุกวัน ใช่ ☐ ไม่ใช่ ☐ ถั่วหรือไข่ อย่างน้อย 2 หน่วยบริโภค/สัปดาห์ ใช่ ☐ ไม่ใช่ ☐ เนื้อสัตว์ ปลา หรือสัตว์ปีก ทุกวัน ใช่ ☐ ไม่ใช่ ☐ 0.0 = ถ้าตอบไม่ใช่ทุกข้อ หรือใช่เพียง 1 ข้อ 0.5 = ถ้าตอบใช่ 2 ข้อ 1.0 = ถ้าตอบใช่ 3 ข้อ ☐ ☐		
L ผู้ป่วยรับประทานอาหารหรือผลไม้อย่างน้อย 2 หน่วยบริโภคต่อวัน		0 = ไม่ใช่ 1 = ใช่ ☐		
M ต้มเครื่องดื่ม(น้ำ นมผลไม้ กาแฟ ชา นม หรืออื่นๆ) ปริมาณเท่าไรต่อวัน		0.0 = น้อยกว่า 3 ถ้วย 0.5 = 3 - 5 ถ้วย 1.0 = มากกว่า 5 ถ้วย ☐ ☐		
N ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองขณะรับประทานอาหาร		0 = ไม่สามารถรับประทานอาหารได้เอง 1 = รับประทานอาหารได้เองแต่ค่อนข้างลำบาก 2 = รับประทานอาหารได้เอง / ไม่มีปัญหา ☐		
O ผู้ป่วยคิดว่าตนเองมีภาวะโภชนาการเป็นอย่างไร		0 = ขาดสารอาหาร 1 = ไม่แน่ใจว่ามีภาวะโภชนาการเป็นอย่างไร 2 = ไม่ขาดสารอาหาร ☐		
P เมื่อเทียบกับคนในวัยเดียวกัน ผู้ป่วยคิดว่าสุขภาพของตนเป็นอย่างไร		0.0 = ต่ำกว่า 0.5 = ไม่ทราบ 1.0 = พอกัน 2.0 = ดีกว่า ☐ ☐		
Q เส้นรอบวงแขน (Mid-arm circumference; MAC) หน่วยเป็นเซนติเมตร		0.0 = MAC น้อยกว่า 21 0.5 = MAC 21 ถึง 22 1.0 = MAC ตั้งแต่ 22 ขึ้นไป ☐ ☐		
R เส้นรอบวงน่อง (Calf circumference; CC) หน่วยเป็นเซนติเมตร		0 = CC น้อยกว่า 31 1 = CC ตั้งแต่ 31 ขึ้นไป ☐		
คะแนนการประเมินภาวะโภชนาการ (เต็ม 16 คะแนน)		☐ ☐ ☐		
คะแนนการคัดกรอง (เต็ม 14 คะแนน)		☐ ☐ ☐		
คะแนนรวมการประเมินทั้งหมด (เต็ม 30 คะแนน)		☐ ☐ ☐		
การแปลผล				
24 - 30 คะแนน		☐ มีภาวะโภชนาการปกติ		
17 - 23.5 คะแนน		☐ มีความเสี่ยงต่อภาวะขาดสารอาหาร		
น้อยกว่า 17 คะแนน		☐ ขาดสารอาหาร		

อ้างอิง Velas B, Villars H, Abellan G, et al. Overview of MNA® - Its History and Challenges. J Nut Health Aging 2006; 10: 456-465.
 Rubenstein LZ, Harker JO, Salva A, Guigoz Y, Velas B. Screening for Undernutrition in Geriatric Practice: Developing the Short-Form Mini Nutritional Assessment (MNA-SF). J Gerontol 2001; 56A: M366-377.
 Guigoz Y. The Mini-Nutritional Assessment (MNA®) Review of the Literature - What does it tell us? J Nutr Health Aging 2006; 10: 466-487.
 ©

การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับผู้สูงอายุ

4. ลุก-เดิน-นั่ง ไปได้กลับ (Timed Up and Go test : TUG)

วัตถุประสงค์

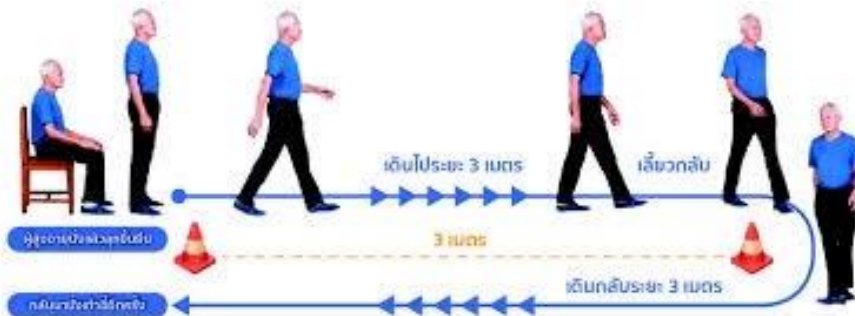
เพื่อทดสอบความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย การเดิน และการทรงตัว

อุปกรณ์

1. เก้าอี้
2. ทรายหรือเทปขาว

วิธีการ

1. วางเก้าอี้ที่มีที่เท้าแขนที่จุดเริ่มต้น วัดระยะทางจากเก้าอี้ถึงจุดเหยี้ยวกลับ 3 เมตร พร้อมทำเครื่องหมายบนพื้น
2. ผู้สูงอายุนั่งบนเก้าอี้ ลุกขึ้นยืนและเดินไปข้างหน้า พร้อมจับเวลา แล้วเดินเป็นเส้นตรงไปข้างหน้าให้เร็วที่สุด เติมความสามารถ (สามารถใช้อุปกรณ์ช่วยเดินที่จำเป็นถ้าได้)
3. เมื่อเดินถึงระยะทางที่กำหนดให้หยุดตัว และเดินกลับมายังที่เดิม วัดหยุดเวลาและบันทึกเวลา

เกณฑ์การทดสอบ

ดีมาก	ใช้เวลาน้อยกว่า 12 วินาที	แสดงว่า ความสามารถในการเคลื่อนไหว และการทรงตัวดีมาก ไม่มีความเสี่ยงต่อการหกล้ม
ดี	ใช้เวลากว่า 12 วินาที	แสดงว่า ความสามารถในการเคลื่อนไหว และการทรงตัวปกติ ไม่มีความเสี่ยงต่อการหกล้ม
เสี่ยง	ใช้เวลามากกว่า 12 วินาที	แสดงว่า มีความเสี่ยงต่อการหกล้ม

ข้อควรระวัง

1. ขณะทำการทดสอบควรมีผู้ดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด
2. ขณะลุกขึ้นทำการทดสอบแล้วมีอาการเซ วิงเวียนศีรษะ-ให้หยุดทำการทดสอบทันที เนื่องจากภาวะความดันโลหิตต่ำจากการเปลี่ยนท่า(Postural hypotension) หากหยุดพักแล้ว อาการหายดีค่อยทำการทดสอบอีกครั้ง

โครงการติดตามฯ

